

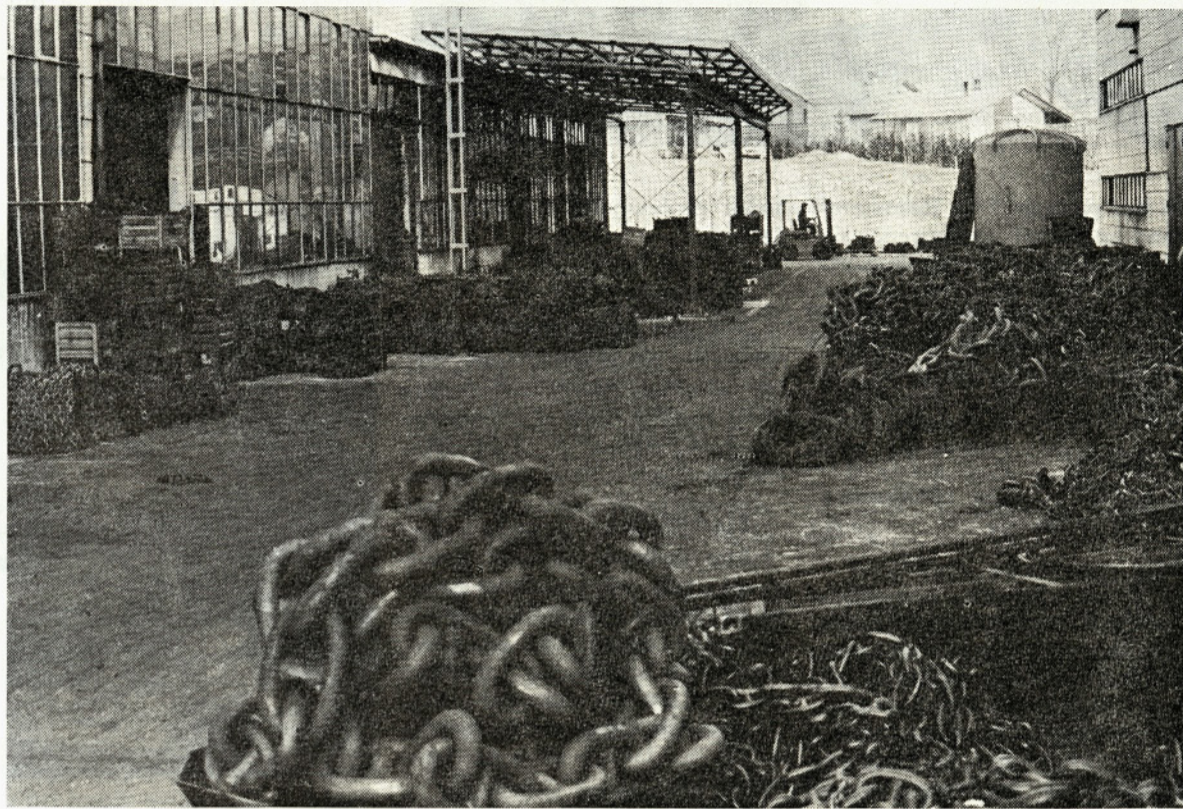
Ce ocenjujemo gospodarske razmere in naše poslovanje v preteklem letu, lahko nesporno ugotovljamo, da so spričo neugodnega ekonomskega položaja, v katerem se že nekaj časa nahaja naša družba in spričo pomembnih odločitev in sprememb, ki smo jih sprejeli in izvedli med letom, obstajale izjemne okoliščine za angažirano in boljše delo. Poudariti moramo, da so bile naloge, s katerimi smo stopili v leto 1982 velike in številne in da so kot take že v naprej nakazovale, da bo potreben za njihovo realizacijo napor, nadpovprečno angažiranje in velika mera poslušaja za sprotne prilagajanje dokaj spremenjajočim se situacijam, da bo potreben napor slehernega zaposlenega v DO, če bi želeli uspeti.

Sedaj po zaključeni razpravi v strokovnih skupinah v samoupravnih in političnih sredinah in po zaključeni obravnavi poslovanja v preteklem letu na zborih delavcev, smo se znašli v situaciji, ko smo zadovoljni z doseženim. Sedaj ko so nam rezultati dobro poznani, ko smo se srečali s poročili polnimi neprijetnih dejstev, ki so bila podlaga za razpravo, in ko smo polno obremenjeni s težko situacijo že kar na začetku letošnjega leta, lahko ugotovljamo, da gre

ob surovi stvarnosti in nekaterih ključnih nalog, ki stoje pred celotno našo skupnostjo, za izjemno težko obdobje zdravitve, odpovedovanja in zmanjševanja porabe, ki ga ne bo možno preseči čez noč, in v katerega se bomo morali nadvse konstruktivno vključiti, če bomo želeli vzdržati in uspeti.

Nič manj kot za vse ostale subjekte v naši družbi veljajo tudi za nas ugotovitve, ki se nanašajo na produktivnost, doseženo izvozno proizvodnjo itd. To nam dokazujejo tudi naši kazalci uspešnosti poslovanja, ki niso razveseljivi, to nam dokazuje tudi naša struktura proizvodnje in delitve. Vsekakor so bili doseženi premiki na posameznih področjih, ki so tudi plod prizadevanja, vendar uspehi zbledijo ob tolikšnih problemih.

Značilnost, mimo katere skoraj ne moremo, je ta, da so nas tudi tokrat razprave pogosto zanesle, da bomo zelo kritično, včasih pa tudi kritizersko ocenjevali razmere izven našega okolja, premalo kritično pa tehtali razmere v lastnem okolju, v katerem imamo z angažiranim delom lahko največji vpliv. Pokazalo se je namreč, da se ne zavedamo dovolj razvade, da svoje slabosti, ležernosti, pa tudi subjektivne in parcialne inte-

rese opravičujemo hitrim pripisovanjem slabosti sistemu, preden smo karkoli storili organizirano in aktivno, da bi se ta sistem ali dogovor pokazal v svoji avtentični obliki.

Kljub tem težkim in samokritičnim ugotovitvam vendarle

ne gre izgubljati vere v prihodnost. Če smo spoznali napake in smo pripravljeni storiti vse, da se stanje izboljša, potem je to pomemben garant, da se bodo stvari obrnile na bolje in da bo to sprememba, ki bo posledica zavestnega vplivanja na dogaja-

nje. V naših opredelitvah nadaljnega razvoja, v naši opremljenosti, v znanju in tradiciji pa so tiste opore, ki so dovolj močne, da bo naš skupni nastop uspešnejši kot doslej.

Guido Melink

Okrogla miza

Strokovni pogledi na možnosti Verige

Že v pretekli številki Verige smo nakazali, da bo za razvoj delovne organizacije zanimivo ponovno pogledati še z nekaterih strokovnih vidikov, čeprav možnosti okrogle mize ne dopuščajo poglobljenih in preciznih ugotovitev. Razgovor bo zato lahko le dopolnitev že doslej objavljenih člankov v zvezi s tem. Iztočnica za razgovor bi bile lahko ugotovitve, želje in pogledi, izraženi od poslovnih in družbenopolitičnih delavcev, ki bodo izvajalci takih ali drugačnih odločitev glede razvoja tovarne.

Za okroglo mizo smo porabili vodjo tehničnega sektorja tov. Melinka, vodjo komercialnega sektorja tov. Marzidovška, organizatorja tov. Jankoviča, poznavalca cen tov. Pejića, vodjo EOS tov. Alibegovića, vodja razvojne službe tov. Legata in vodjo ROES tov. Faladoreja.

Razgovore sta vodila urednika.

Uredništvo:

Kaj v sedanjem programu in dejavnosti Verige ocenjujete kot preživeto, kaj perspektivno in na kakšen način menite, da bi tisto, kar je perspektivno, pospešili?

Legat:

Če začnem s konkretnim naštevanjem, lahko med preživete uvrstimo naslednje izdelke: žeblice, navadne in kovane verige, skratka vse izdelke, ki so iz navadnega, nepomirjenega jekla. S temi izdelki tudi nismo konkurenčni, z druge strani zanje nimamo surovinske baze. Naslednja kriterija preživetosti sta tehnična opremljenost in zmožnosti plasmaja na trgu. V Jugoslaviji je npr. 23 tovarnih vijakov, ki imajo surovinsko

bazo v Zenici, zato v to področje za nas vlaganja niso niti zanimiva, niti perspektivna. Ker je tehnična opremljenost Vijakarne stara, je pri zahtevnejših izdelkih prisotno stalno improviziranje in zaradi tega draga proizvodnja. Tudi pri verigah se nam pojavlja konkurenca, vendar ocenjujemo, da smo pri tej proizvodnji še vedno v tehnološki prednosti. Navadne verige uvrščamo med preživete tudi zato, ker so potrebe trga vedno bolj usmerjene v verige odporne na obrabo in prišel je čas, da se tudi v Jugoslaviji začne proizvodnja takšnih verig. Problem pa se pojavlja, ker zaradi strojnega parka, ki je po večini primeren za izdelavo navadnih verig, na njem pa delamo tudi zahtevnejše verige, na-

redimo veliko izmeta, kar proizvodnjo draži. Tudi v Kovačnici je zaradi neprimernega strojnega parka proizvodnja odkovkov preživeta.

Ugotovimo lahko, da tako širokega spektra izdelkov ne moremo več obdržati, saj so razvojna in investicijska sredstva premajhna za aktualizacijo vse strojne opreme.

Uredništvo:

Neakumulativnost proizvodnje torej ne izhaja iz trga, pač pa iz razmer v delovni organizaciji?

Legat:

Poleg opreme je vse bolj problematična tudi motiviranost in iniciativnost kadrov. Ugotavljam, da imajo strokovni kadri premalo znanja in volje, da si znanje pridobijo.

Melink:

Tudi pri nas gre za krizo, ki izvira iz situacije, v kateri se je znašla družba kot celota. Nove stvari smo nekritično prenašali v specifično naše razmere. Poleg tega smo se pri opredeljevanju naših razvojnih možnosti nekoliko precenili. Ko tehtamo sedanjo proizvodnjo, preveč izhajamo iz finančnih efektov, ki imajo nanje vpliv cene surovin. Vendar ocenjujem, da imamo tolikšne tehnološke prednosti, da le-te omogočajo solidno socialno varnost. Menim, da so pri ocenjevanju prežive-

losti in perspektivnosti pomembne velikosti serij in možnosti plasmaja izdelkov v izvoz. Seveda pa je imperativ v tem, da se znebimo materialno močno angažiranje proizvodnje, ki zanjo tudi ni na razpolago delavcev.

Marzidovšek:

Dosedaj o kakšnem posebnem čiščenju programa pri nas še ne moremo govoriti. Ekonomski principi pri čiščenju programa proizvodnje so pri nas šele v drugem planu, saj smo, lahko bi se reklo, monopolisti in precej razvajeni. Ocenjujem, da svoj bodoči program lahko temelji le na obstoječem programu. V Avstriji so v rednem proizvodnem programu še vsi artikli, ki se pri nas smatrajo za preživete. Bistveni premik bo treba storiti v designu — zunanem izgledu izdelkov. Opuščamo lahko le tisto, česar trg ne sprejme, to pa je drag izdelek, zato je treba vedno, preden izdelek izločimo iz proizvodnje, ugotoviti z vseh plati, če je res preživet.

Uredništvo:

Toda ali smo sposobni izdelovati vso paleto izdelkov v vrhunski kvaliteti?

Marzidovšek:

Sedanji izdelki nam bodo morali prinesiti toliko sredstev, da bomo kupili opremo za nove izdelke.

Alibegović:

Črnobeke slike o tem kaj je preživeto in kaj ni, si ni možno ustvariti. Treba je vedeti, da je za nas lahko nekaj preživeto, kar za druge ni. Ker cenovni mehanizmi pri nas ne delujejo, je s tega aspekta nemogoče ocenjevati preživetost, oziroma perspektivnost izdelkov. Zame je preživeto vse, kar zaostaja za našim razvojem tehnologije.

Uredništvo:

Toda ali je kaj, kar smo v Verigi tehnološko prerasli?

Melink:

V zadnjih dveh letih se nam struktura materiala v izdelkih ni spremenila, imamo pa izdelke, ki so kljub navidezno slabi napovedi še dobri.

Legat:

Treba je oceniti, česa ne moremo več delati, kajti vsega res ne zmoremo.

Marzidovšek:

To je zaenkrat le program »stare« Kovačnice.

Pejić:

Prvenstveno se moramo dogovoriti o tem, kakšno proizvodnjo bomo obdržali, kajti v preteklosti smo relativno stagnirali. Na trgu obstajajo potrebe tudi po enostavnih izdelkih. Od leta 1976 se je proizvodnja konkurentov dvignila za 41%,

pri nas pa le za 7%. Resno moramo upoštevati konkurenco na domačem trgu. Vsi konkurentje imajo tudi rezervne programe. Približno enako to velja za verige, kot za vijake in ocenjujem, da naš program na trgu ni preživet.

Melink:

Kako, da se je konkurenca tako hitro razvila?

Pejić:

Zaradi enostavnosti tehnologije, ki jo kupiš s strojem. Povedati pa moram, da bomo tudi mi sedanji program počasneje opuščali, kot si to zamišljamo. Vzrok temu je tehnična opremljenost, predvsem za izvoz, ki sprejema slabši asortiment, kot je za Verigo značilen.

Faladore:

Iz povedanega doslej sledi, da ne gre toliko za tržno preživetost izdelkov, kot za zamenjanje tehnologije. Če zadevo obravnavamo tako, lahko tudi v pnevmatiki, sedanjem aktualnem — perspektivnem programu, doživimo, da ga bomo obravnavali kot preživetelega. Konkurenca je v pnevmatiki velika in če ne bomo v razvoj le-te dovolj vlagali, se bo to zanesljivo zgodilo. Seveda pa bo treba negovati le omejeno število izdelkov. Perspektivnost pnevmatike je tudi v materialni neangažiranosti. Z druge strani, pa danes težje speljemo neko tehnološko novost, kot pred leti, ker smo zbirokratizirani, kar še posebej velja za delo strokovnega kadra.

Uredništvo:

Če primerjamo pogovor v prejšnji številki, ko so poslovni delavci konkretno navajali preživete in perspektivne izdelke, lahko danes ugotovljamo le principe razvrščanja. Kako to?

Marzidovšek:

Po posameznih izdelkih je razvrščanje nemogoče, ker ga ne determinirajo ekonomske zakonitosti. Lahko bi bili merilo tudi izdelki, s katerimi smo konkurenčni na tujih trgih. To pa so v tej situaciji samo snežne verige. Domači trg je še prazen. Mislim, da so nam poti razvoja trasirali drugi v razvitem svetu.

Uredništvo:

Kje in ali se v bodočnosti sploh lahko vidimo?

Legat:

Vzorec so nam uspešni za-

hodni proizvajalci sorodnih izdelkov.

Alibegović:

Vse, kar je pod našimi sposobnostmi, je preživeto. Za vse novo pa si je najprej treba zagotoviti tržni delež in takoj začeti s premiki, sicer ne bo napredka.

Marzidovšek:

Eno je kruta realnost, drugo pa naše želje. Želimo podajati verige z grabeži, zaščitne verige, pnevmatiko kot Herion. Želje imamo torej začrtane, sedaj pa gre zato, kako hitro smo jih sposobni realizirati in kje bo takrat naša konkurenca.

Legat:

Večletni preskoki niso možni, treba je le zmanjševati razlike med nami in zunanjo konkurenco.

Alibegović:

Ovira hitrejšemu razvoju v Sloveniji je tudi konservativna miselnost, zaradi katere imamo najslabšo tehnično opremo v državi, kljub največji ustvarjeni amortizaciji v preteklosti.

Uredništvo:

Ali je tudi investiranje v preteklosti plod odsotnosti razvojnih programov?

Alibegović:

Dejstvo je, da so investicije potekale zaradi tozdovske razdeljenosti drugače kot bi bilo smotno.

Melink:

Ostali smo na parcialnem, enakomernem razvoju vseh tozdov.

Marzidovšek:

Zdi se mi, da smo vedno preveč čakali na izdelovalce opreme, se jim popolnoma prepustili, sami pa kreativno v izdelavo ali dodelavo, oziroma izpolnjevanje strojev nismo posegali.

Melink:

Premalo smo naredili na krovskem področju. Tudi sedaj premalo vrednotimo sodelavce. Pri nas je premestitev iz enega na drugo delo sramota, kljub dejstvu, da nekomu leži delo, drugemu pa ne. Poleg tega imajo tehnologi premalo časa za kreativno delo, saj je v tehnološkem oddelku približno 70 odst. administriranja.

Uredništvo:

Ali je res nujno, da smo teh-

nologa spremenili v administratorja?

Faladore:

Informatika je pogoj za skrajševanje tehnološkega zastanka. Če bi npr. naše šifranke posredovali na računalnik v korektni obliki in se on-line povezali z republiškim in drugimi centri ter izdelali ustrezen program, bi administriranje tehnologov odpadlo, kvaliteta in pravočasnost informacij bi bili zajamčeni.

Uredništvo:

Ali delitev delovne organizacije na tozde zavira napredek?

Melink:

Tozde smo ustanovljali zaradi takratnih političnih razmer. Perspektivne zamisli pa nam sedaj zavira »tozdovska« miselnost. Dober primer je razvoj elevatorja za cementarne. Posamezna temeljna organizacija je premajhna, premalo močna za ves rizik, ki ga razvoj pogojuje. Z druge strani konflikte povzročajo različna informiranost in naravnost vodilnih in poslovnih kadrov.

Alibegović:

Nesmiselnost parcializacije se najbolje pokaže v skupnih službah. Če bi bile temeljne organizacije formirane po tehnološko-ekonomskih principih, bi bilo za operativne službe smotno, da so v tozdih. Ker pa se dejavnosti in tehnologije tozdov prepletajo, so operativne službe v DSSS in zelo neracionalne.

Faladore:

Specifične službe za tozde naj bi bile v tozdih, problem pa vidim v tem, da mora nazven nastopati delovna organizacija, politika razvoja mora peljati v prid Verige ne pa posameznega tozda.

Pejić:

Mislim, da vprašanje ni v številu tozdov, pač pa v obnašanju.

Uredništvo:

Relativno lahko je ugotovljati šibke točke sedanjega stanja v tovarni, pri katerih ste mimogrede že nakazovali izhode, vendar se poskušajmo še posebej ustaviti pri vprašanju, kaj pa je pri nas le perspektivno in kako to spodbujati.

Legat:

Vprašanje je le v tem, kaj še lahko peljemo naprej. To

so snežne verige, verige z grabeži, zaščitne verige, visokoodporne verige za elevatorje, za dvigala, za bremena, z vsemi elementi — kavljji, skrajševalniki, obroči itd. Dalje so to verige za rudarstvo in tudi sidrne verige s tem, da pri sidrnih verigah preidemo na stopnjo 3 in posvetimo več pozornosti dimenzijam od 16 do 40. To pomeni, da moramo spodnje dimenzijsko območje modernizirati, da bo delo bolj učinkovito. Kovačnica je perspektivna samo za izdelke, ki se vklaplajo v konfekcijski program verig. Proste kapacitete se bodo uporabile za razno opremo, predvsem ladijsko. Perspektivna je

bi vsaj 10 let, da se ga doseže. Ljudem pri tem delu bi morali več zaupati. Z druge strani pa ne bi bilo odveč malo več korajže.

Ukinitve vijakov in navadnih verig ne bo naenkrat. Do tega bo prišlo tja do leta 1995 predvsem zato, ker ne bodo izdelovali več ustreznih strojev.

Melink:

Sedanji programi perspektivno niti niso slabi in predstavljajo dobro osnovo za bodočnost. Vprašanje je, kako te osnove izkoristiti, ali jih bomo oplemenitili ali osiromašili. Po programski osnovi smo heterogeni, odločali pa se bomo za najbolj interesantne. Dobro je, da imamo programe naravnane na industrijo — energetiko in rudarstvo.

Kar se tiče vprašanja, kako spodbujati to, se je najprej treba ustaviti pri odnosih. Podpirati moramo tiste, ki so pozitivni, do tistih, ki so razdiralni, pa ne smemo ostati mlačni. Prišli smo v stanje, da nobenih vrtilin ne spoštujemo več — to je naša velika hiba. Začelo se je obdobje nezaupanja. Odgovorni, ki imajo informacije, si privoščijo zadeve, ki so subjektivno pobarvane. Ne spoštujemo dogovorov, s sestankov odhajamo z nespremenjenimi pogledi. Na tem področju še nismo storili koraka naprej. Tudi poskusi ciljnega vodenja so zastali. Začeta prizadevanja bomo morali nadaljevati z razvijanjem programa svobodne menjave dela. Tesneje bo treba povezati komercialno, tehnološko in proizvodnjo, hitreje uvajati nove stvari, izdelke, kjer se je trenutno treba skoraj preveč angažirati, da stvar steče, avtomatizirati težka fizična dela. Nujno bo treba bolj stimulirati inventivno dejavnost, ki jo sedaj strokovnim delavcem ne priznavamo, češ da je to njihova delovna dolžnost.

Marzidovšek:

Sam program, ki je bil doslej predstavljen, je pravilen, vendar gotovo ne bo tekkel tako gladko kot si zamišljamo. Do ozke specializacije ne bo smelo priti. Hitro se bomo morali prilagajati trgu v okviru osnovnega programa. Z reprodukcijskim materialom bomo vezani na ostalo industrijo. Ponovno poudarjam potrebo po fleksibilnosti do trga, zaradi česar se bosta morala bolj angažirati razvoj in tehnologija, ki sta danes v tem pogledu prepočasna. Spremeniti moramo tudi zunanji izgled in kvaliteto artiklov, kupcem v bodoče nuditi ne samo metrskih verig, temveč komplete z vso opremo vred. Program v osnovi mora ostati širok, saj je naša dolžnost zaposlovati 1.400 ljudi, medtem ko bo program TIO zadostoval le za 200 do 300 ljudi.

Uredništvo:

Očitno je, da je na trgu zanimiv pretežni del programov. Izrečeno pa je bilo, da vseh vzporedno ne bo mogoče kvalitativno tehnološko razvijati. Kako potem programe selekcionirati?

Marzidovšek:

Trg bo sam selekcioniral programe.

Legat:

V desetletnem obdobju bo še vse moralo biti zraven.

Melink:

Izkoristiti je treba možnosti pri tistih artiklih na tistih področjih, kjer imamo pred konkurenco prednost. Takih področij je več, eno od teh je tudi zunanji izgled izdelka.

Alibegović:

Bolj kot selekcija programov ali specializacija je pomembna fleksibilnost tehnologije, v strukturi izdelkov pa čimvečja stopnja predelave. Znotraj programov je potrebna večja produktivnost, tehnološka disciplina, višji tehnološki nivo. Kaj pomaga program, če ni ustrezne stopnje razvoja. Poreč problem pa so pri tem kadri.

Uredništvo:

Nekajkrat je bila omenjena fleksibilnost kot najbolj zaželena sposobnost v prihodnosti. Ali je organiziranost in sposobnost naše razvojne dejavnosti temu primerna?

Legat:

To ni odvisno samo od razvojnega kadra. Za fleksibilnost je premalo samo razvoj, potrebna je kompletna tehnologija. Ovira je, če ne morem reči tehnologu, naj napravi določeno stvar, preden ne potrdi tudi vodja tehnologije. Tem ljudem je treba ves čas nekaj dokazovati. Eden do drugega bi morali biti bolj dovtetni. Vsaka novost povzroči pri tehnologiji kritiko in se najprej avtomatično postavijo proti.

Glede govorjenja, da imamo dva razvoja, je treba reči, da samostojna skupina za pnevmatiko še ne pomeni dvojnega razvoja, čeprav je nujno več medsebojnega sodelovanja in obveščanja.

Togi smo pri reševanju tekočih problemov in komercialnih zahtev, kjer brez sodelovanja vseh tehnologov ne moremo biti fleksibilni.

Jankovič:

Iz teh razprav se vidi, da je pomembno ugotoviti mesto razvoja. Tehnologi nimajo o čem razmišljati, če je v razvoju rečeno, da je neka stvar boljša in cenejša (primer cementacija).

Legat:

Kratek stik nastaja pri razmejitvi med redno in razvojno tehnologijo.

Melnik:

Razvojna dejavnost je za našo delovno organizacijo pomembna in zahtevna. Pravilno je bilo izhodišče, da ne moremo biti obremenjena z operativnimi zadevami. Izostaja pa nujno potrebno sodelovanje in dogovarjanje, ki bi zagotovilo skladnost med tehnološko in projektno naravnostjo razvoja. To zadevo že zgodovinsko vlečemo za sabo.

Pri razmišljanju o izboljšavanju dela smo tudi predlagali, naj bi se razvojna naloga sledila do njene realizacije.

Problem je energetika, ki se preveč naključno rešuje.

Marzidovšek:

Tehnologija in razvoj se pre-

pletata. S plani je treba določiti, kaj je nujno. Zavedati se moramo, da razvoj ne more mimo komercialnih zahtev.

Uredništvo:

Govori se, da je razvoj v TIO preveč naravn in prihodnost in neuskaljen s potrebnimi komerciali.

Legat:

Plačujemo davek temu, da so bili vsi strokovnjaki novinci. Človek rabi pet let, da se vplelje in pridobi izkušnje.

Faladore:

Pojavljajo se razne tendence in govorce, kako se dela. V resnici smo zelo natančno opredelili program razvoja za pet in več let naprej in se tega tudi držimo. V govoricah nastopajo razne variante, kako ne sodelujemo s komerciali in podobno. Pokazali in dokazali smo, da to ni res. Vsega naenkrat pa se ne da narediti. Kar je bilo aktualno in nujno, smo naredili hitro. V proizvodnji se pojavlja veliko problematičnih stvari. Nima smisla risati vse, kar bi sicer lahko prodali, češar pa proizvodnja ne more izdelati. Svojega deleža ne moremo dajati na slepo.

Kar se tiče perspektivnega razvoja, ki nam ga nakazuje zahod, bo treba storiti še veliko. Uvoz tehnologije bo vedno težji, zato se moramo razvijati sami. S svojim znanjem lahko rešimo tehnologijo, za vse, ki jo rabijo. Rečeno je že bilo, naj bo ponudba kompletna, kar velja tudi za pnevmatiko. V ta okvir spada tudi reševanje tehnologije.

Reprokupec zahteva specializacijo, vendar bo težko ločiti program male avtomatizacije od izdelovanja za reprokuppe. S proizvodnega stališča je sicer dobro izdelovati večje serije izdelkov, vendar to ni enostavno.

V končni fazi bomo lahko izdelovali zelo zahtevne stvari, na primer robote, vendar si brez osnove tega ne moremo niti zamišljati.

Uredništvo:

Med nami se pojavlja vprašanje nesorazmerja med razmišljanjem o manipulacijah in robotih in problemom izdelati kvalitetni cilinder.

Alibegović:

Problematično je govoriti o taki perspektivi, če se TIO že nekaj časa vleče v izgubi. Aktualno je vprašanje, kako na trg plasirati planirano povečano proizvodnjo. Marsikateri kupec ima probleme, zato bo treba trg strokovno animirati. Nujed element prodaje so reprokupci, ker je taka proizvodnja cenejša in v masi prinese veliko dohodka, pri čemer pa seveda ne moremo iti v drugo skrajnost. Treba pa je najti skupen jezik med komerciali in tehnologijo, kar v TIO pred združitvijo z Verigo ni bil problem. Je pa res, da je razvoj za pnevmatiko danes preobremenjen. Morda bi bilo smotrno, da se trenutno usmerja v konkretne potrebe trga in manj razmišlja o potencialnem povpraševanju.

Uredništvo:

To, o čemer govorimo, ni odvisno od cen, ne od uvoza,

nitih od investicij. V čem je torej vzrok zapletov?

Alibegović:

Vzrok je v miselnosti ljudi, ki povzročajo kratke stike.

Pejić:

Imamo veliko dezorganizacijo. S takim načinom dela kot je prisoten v zadnjih nekaj letih, ne bomo napredovali. Na-

črtovanih 50% pnevmatike in 50% ostalega utegnemo doseči tudi tako, da se proizvodnja verig zniža na dosedanji nivo proizvodnje v TIO.

Marzidovšek:

Tehnologi morajo poslušati komerciali, ki ve, kaj gre v denar. Vsi, od komerciali do mojstra, moramo tržno misliti. Letos in naslednja leta nas bo po-

ložaj prisilil, da bomo delali tisto, kar trg potrebuje, ne pa, kar mi želimo.

Faladore:

Obstoječa izvedba razvodnikov je dobra, proizvedena pa je slabo. Podobno bo z novo. Vzrok v ljudeh, ne v strojih. Kontrola pod silo razmer izpušči tudi nekvalitetne izdelke.

Uredništvo

Proizvodnja v februarju

V februarju smo skupno proizvedli 2.072 ton izdelkov, kar predstavlja 11% več, kot je bilo planirano in 2% več kot v istem mesecu preteklega leta. Odprema zaostaja za planirano za 17%, od proizvodnje pa je nižja za 21%, kar pomeni povečanje zaloga gotovih izdelkov.

Vijakarna je količinsko in vrednostno proizvodni plan preseгла, razen kosovno, ko je bil plan dosežen 80%. Pomembnejše preseganje plana je pri kovinskih in iver vijakih nad 3,6%. Večji izpad proizvodnje je pri lesnih vijakih do Ø 3 mm in 3,6 do 4 mm zaradi velikih popravil in tekočih okvar. Zaradi istega razloga je izpad tudi pri razcepkih. Pomanjkanje naročil je vzrok za nedoseganje plana pri IKL zakovicah. Odprema je večja od planirane za 23% in za 4% višja od proizvodnje.

Verigarna ni izpolnila planskih obveznosti, saj je količinsko proizvodni plan dosežen le v višini 81%. Največji izpad je pri visokoodpornih verigah Ø 4,6 do 8,9 mm in 9 do 11 mm ter pri verigah z grabeži zaradi pomanjkanja kapacitet termične obdelave. Zaradi pomanjkanja embalaže je izpad pri snežnih verigah za osebna vozila, zaradi pomanjkanja materiala pa pri zaščitnih verigah. Odprema je dosežena komaj 64% zaradi sezonskih vplivov in kompenzacijskih poslov z inozemskim kupcem. Odprema je nižja tudi od proizvodnje, in sicer za 21%.

V Sidrnih verigah imajo najboljše preseganje plana pri količinski proizvodnji in tudi vrednostno pri proizvodnji za eksterni trg, kjer je plan presežen za 71%. Zaradi pomanjkanja kapacitet je izpad proizvodnje pri elektrovarjenih metrskih verigah 13 do 26 in 21 do 37 ter pri visokoodpornih verigah 13 do 20 zaradi pomanjkanja kapacitet. Odprema je kar za 42% nižja od proizvodnje, v primerjavi s planom pa je dosežena le 68%, ker inozemski kupec ni pravočasno odprl akreditiva.

Kovačnica je preseгла plan, le za interni trg ni izpolnila planskih obvez. Pri dvoveržnih transporterjih, ki predstavljajo največji delež v proizvodnji, plan ni bil izpolnjen zaradi pomanjkanja visokoodpornih verig iz internega trga. Pri bremenskih verigah je izpad proizvodnje zaradi preizkusa. Od-

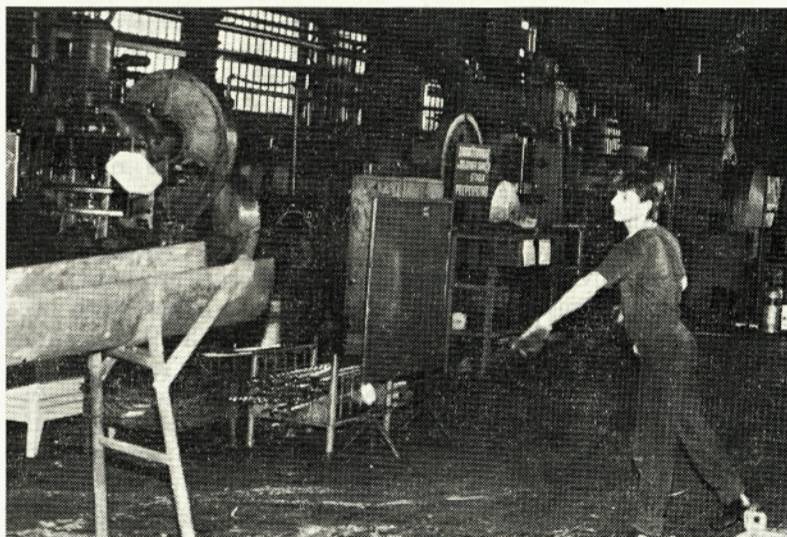
prema je dosežena 97%, od proizvodnje je manjša za 19%.

V Orodjarni je plan interne proizvodnje dosežen v višini 78%, občutno pa je plan presežen pri eksterni proizvodnji.

V Vzdrževanju je proizvodni plan vrednostno dosežen 157%.

V TIO je proizvodni plan vrednostno presežen za 2%, slabša pa je odprema, ki je dosežena le v višini 65% od planirane. Proizvodni plan ni dosežen zaradi pomanjkanja kapacitet pri pnevmatskih cilindrih Ø 32 mm, membranskih cilindrih ter pri razvodnikih NV 6 in NV 10. Zaradi pomanjkanja materiala je izpad pri cilindrih Ø 63 in 80 ter pri pnevmatskih stiskalnicah, zaradi pomanjkanja naročil pa pri nihajnih cilindrih, elektromagnetnih razvodnikih NV 4 in hidravličnih stiskalnicah.

M. V.

Količinski in vrednostni podatki so prikazani v naslednjih tabelah:

Količinska proizvodnja za februar — v tonah

Tozid	Eksterna proizvod.			Interna proizvod.			Skupna proizvod.		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	244	290	119	—	—	—	244	290	119
Verigarna	395	319	81	2	20	1000	397	339	85
Sidrne verige	306	360	118	715	877	123	1021	1237	121
Kovačnica	151	181	120	51	25	49	202	206	102
DO Veriga	1096	1150	105	768	922	120	1864	2072	111

Vrednostna proizvodnja za februar — v 000 din

Tozid	Eksterna proizvod.			Interna proizvod.			Skupna proizvod.		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	27.631	33.101	120	6	94	1567	27.637	33.195	120
Verigarna	42.465	32.917	78	1.634	2.765	169	44.099	35.682	81
Sidr. verige	23.954	40.959	171	35.350	42.307	120	59.304	83.266	140
Kovačnica	25.911	32.591	126	9.540	5.659	59	35.451	38.250	108
Orodjarna	417	692	166	8.851	6.897	78	9.268	7.589	82
Vzdrževanje	203	193	95	12.141	19.202	158	12.344	19.395	157
TIO	16.500	16.845	102	—	—	—	16.500	16.845	102
DO Veriga	137.081	157.298	115	67.522	76.924	114	204.630	234.222	114

Narobe svet

Naslov bi lahko pomenil karkoli, saj se nam kar naprej zdi, da je nekaj narobe oziroma, zdelo bi se nam narobe tudi, če bi bilo vse prav. Ne glede na to, da človek načelno težko ugovarja temu nasprotju, si pa v praktičnem življenju le želi, da bi bile nekatere stvari bolj enostavne in jasne. Predvsem bi rad vsaj približno vedel ali je stvar dobra ali slaba, prava ali napačna. Jasne ločnice najbrž ne bo nikoli našel, toda pri tolikšnem številu kriterijev, ki jih ima danes na razpolago, se preprosto niti ni zmožen več normalno odločiti. Odločati se pa ves čas mora, tudi o stvareh, ki mu niso ali ne morejo biti znane in ki ga morda ne zanimajo. Če se omejim samo na čas, ki ga človek preživi v tovarni, kakršna je Veriga, potem je odveč dokazovanje pred koliko odločitev je postavljen. V položaju z množico kriterijev pri množici odločitev se običajno zgodi, da človek aktivno ne sodeluje. V skrajnem slučaju bi se utegnil tudi upreti, tako da bi ponujeno odločitev odklonil, čeprav bi s tem tvegval očiitek, da se je uprl lastnemu interesu. Slednji paradoks je seveda le na pol resničen, ker se v bistvu človek pri tem le sooči s svojim abstraktnim — splošnim interesom, ki ga šteje za tuje. V praktičnem življenju je tem dilemam ves čas izpostavljen, rešuje pa jih večkrat po svoje, ker si na žalost ne more pomagati s kriteriji, ki mu zvonijo v ušesih ali plešejo pred očmi.

Morda je to, kar sem zgoraj napisal zapleteno, toda naš delovni vsakdan smo si tudi v resnici neverjetno zakomplicirali. Včasih se zdi, da je vsa zmešnjava nujna, potem pa sem in tja le spregledamo, da bi brez nje bolje shajali. Pri kompliciranju nam obilno pomagajo tovariši s forumov, če sami nismo dovolj inventivni. Najnovejši primer kompliciranja o relativno enostavnih stvareh je javna razprava o spremembah delovnega časa. Če se nekdo začne spraševati, kako bi po novem uredil to in ono, na koncu lahko samo še preklinja. Ne da bi se spustil v polemiko s tovrstnim dogovorom in še sam dodatno zapletel stvar, pa le ni mogoče mimo vprašanja, kaj je predlagatelj pri objavi takega osnutka dogovora mislil. Morda je imel pred očmi skrb, da ne bi bila okrnjena delavčeva pravica in interes razpravljati in odločati o vseh mogočih rečeh. V javnost je navrgel idejo, ki naj jo razdela in oplemeniti delovno ljudstvo v skladu s lastnimi potrebami, vendar z upoštevanjem skupnih in splošnih ter po predhodni rešitvi najmanj petnajstih problemov. Vse pa hkrati s prehodom na letni čas. Najbrž zdrava ideja je tako dokončno kompromitirana. K sreči je večina ljudi pametno reagirala, tako da čaka jasnih navodil, ni važno od koga.

V opisanem primeru je predlagatelj očitno vodil formalni kriterij. Pravici je torej zadoščeno in stvar mora biti dobra, če se le o tem široko

razpravlja in na koncu sklene družbeni dogovor ali samoupravni sporazum. Včasih pa ni dovolj časa in se družbeni dogovor kar na hitro sklene. Glavno je, da je družbeni dogovor. Brez dvoma torej ustreza interesom delavskega razreda in o odločanju mimo njega ni mogoče govoriti. Smotri pa se v resnici v tem formalizmu preprosto izgubijo. Vzvišeni kriterij je po tej logiki ustrezna forma, za katero se lahko skriva marsikaj. Ločnica med administrativnimi (negativnimi) in samoupravnimi (pozitivnimi) ukrepi v naši praksi zanesljivo ne more biti zunanja oblika ukrepa. Vsebinski kriterij samoupravnosti ne more biti drugega kot ustrežanje ukrepa interesom in koristim (ne le kratkoročnim) prizadetih in spoštovanje ekonomskih, socioloških in drugih zakonitosti. Tak je lahko tudi ukrep ZIS, prav tako kot je po svoji vsebini lahko administrativen vsak družbeni dogovor.

Blizu administrativnosti je morda vsakoletni DD o politiki osebnih dohodkov. Vsekakor je jasno, da tu večinoma odvedo interni samoupravni splošni akti s tega področja. Veliko nas je, ki se malodane zgražamo nad njim, če pa kdo od strokovnih služb to zadevo razlaga drugim delavcem, se pa ti zgražajo nad njim. Če bi jim ta slučajno zabrusil, da je to pravzaprav njihov dogovor, saj ga je vendar sklenil tudi sindikat, bi se zgražanje najbrž prelevilo v ogorčenje ali še kaj več. Pri presojanju tega problema bi le s težavo našli trden kriterij. Dogovor očitno ne zaupa združenemu delu (združeno delo samemu sebi?), čeprav vsaj trikrat na teden slišimo, naj si nihče ne lastni pravice odločati mimo njega ali v njegovem imenu, pri tem pa očitajoče gledamo v tiste, ki tega res ne delajo. Po drugi plati moramo tudi dogovoru priznati močne razloge. Naše razburjanje nad njimi je namreč posebne vrste. Če karikiram, se razburjamo, ker nam preperečuje oskubiti to našo ubogo družbeno lastnino oziroma nam je ne dopušča oskubiti bolj kot drugim (SIS, proračuni). Ni nam kaj prida mar, če se ta družbena lastnina komaj še preživlja, saj imamo za to vendar pristojne in odgovorne. Pri vsem tem imamo čudne predstave, kaj je za nas dobro in kaj slabo. Z lahkoto pristajamo na višje osebnih dohodke (kdo pa ne bi?), vendar ne v povezavi z višjim dohodkom. Če ima to med drugim za posledico tudi nizko akumulacijo in nizek sklad skupne porabe, pa se raje nagnemo k tolmačenju, da gre za objektivne in zunanje okoliščine. Tako in podobno gledanje je bolj ali manj značilno za veliko ljudi v Verigi, ne glede na odgovornost delovnega mesta. Če je to tako, je čuden najbrž le tisti, ki se mu to čudno zdi. Družbeni dogovor je zaradi tega še kako potrebna stvar (drugo je vprašanje stimulativnosti vsebine), saj misli namesto nas in za nas, pri čemer ni nobene potrebe, da se imenuje ravno družbeni

dogovor, torej samoupravni akt, če v resnici ni. Če je namreč stvar s kateregakoli mesta dobro pripravljena in učinkovita ter koristna za vso družbo, ni razloga, da bi jo odklanjali. Bojim se le, da so samoupravne oblike privlačne bolj zato, da se popolnoma razvedeni odgovornost.

Izvajalci in razlagalci takih in podobnih delavskih odločitev so nekje vmes in hočeš nočeš požirajo očitke, da z delavci manipulirajo. Tak primer je tradicionalno nasprotje med skupnimi službami in tozdi. Poleg zadev, ki si jih same izmislijo, skupne službe posredujejo v razprave in sprejem cele kolone raznih samoupravnih aktov z drugih nivojev, potrebnih in nepotrebnih. V praksi se dogaja to, kar sem omenil že na začetku, apatija ali jeza

Izvajanje dogovora o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v letu 1983

Čeprav smo se proti koncu lanskega leta zelo izogibali pojmu »zamrzitev osebnih dohodkov«, je do tega prišlo že pri izplačilu osebnih dohodkov za januar. Po podpisu Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka 26. 1. 1983 so podpisnice takoj začele dogovor izvajati. Prvi ukrep je bil v tem, da je Služba družbenega knjigovodstva pozvala vse organizacije združenega dela, naj se odločijo o tem, kakšno osnovo bodo jemale za izplačilo akontacij v prvem kvartalu 1983. Pri tem je bila dana možnost izbire, ali upoštevati povprečje leta 1982 ali pa december 1982. Glede na izplačane osebne dohodke v zadnjih mesecih leta in glede na planirane osebne dohodke v letu 1983 smo predlagali samoupravnim organom, da izplačujemo akontacije v višini decembrskih izplačil.

Ta sklep izvajamo že dva meseca. Pojavil se je problem zaradi nihanja višine osebnih dohodkov. Navajeni smo bili določiti maso osebnih dohodkov glede na doseženi dohodek, neodvisno od števila plačanih dni. Po novem je določen osebni dohodek na delavca, na osnovi delovni ur, izplačan v lanskem decembru. V januarju smo imeli število ur enako kot decembra in so se neto osebni dohodki zmanjšali le zaradi višjih prispevnih stopenj. Pri izračunu osebnih dohodkov za februar sta dva faktorja vplivala na zmanjšanje, poleg prispevnih stopenj še en plačan dan manj. Naj omenim še to, da se Služba družbenega knjigovodstva striktno drži izvajanja dogovora, saj smo pri dvigu za januar prekoračili dovoljeno maso za 2 stara milijona din, pa smo že morali dati pismeno obrazložitev ter pri naslednjem dvigu omenjeni znesek odšteti. Čeprav bi se v delovni organizaciji dogovorili o višjem izplačilu, ne bi mogli dvigniti denarja.

nad tistim, ki je pač pred nami. Ta mora v lastnem imenu odgovarjati na vprašanja, ki jih ni sprožil sam in mnogokrat sploh niso rešljiva. Če vsaj približno drži gornja ugotovitev, da delavci ne skačejo od veselja, če mednje na zbor pritreseš kup takih stvari, potem nekje tiči tudi vzrok. Gre predvsem za občutek nemoči, ki človeka takoj navede na misel, da z njim nekdo manipulira. Ta misel se na žalost zelo potencira, tako da v vsaki situaciji hočemo najti nekega sovražnika, ki da je kriv za naše probleme. V resnici gre dostikrat le za neizbežnost notranje logike stvari same. To logiko je treba preprosto priznati in jo ne za vsako ceno še samoupravno obravnavati in na koncu celo diskreditirati. Primerov je dovolj. Železnice, luke, ceste in drugo podobno infrastrukturo so iznašli že bogve kdaj in tudi zdavnaj že ugotovili, da se iz tega direktno ne da ko-

vati dobička, mi pa kljub temu z neposrednim izjavljanjem odpisujemo vložena sredstva. Dodatni paradoks je še v tem, da nam tak odpis koristi, ker smo se znebili sredstev, ki jih sploh nimamo. Če »delovnega človeka« nekdo postavi pred taka neizbežna dejstva, zraven pa mu reče, naj se samoupravno odloči, mu zanesljivo ne bo skočil okrog vratu od hvaležnosti. Podobno je tudi z marsikatero drugo stvarjo. Samoupravni splošni akti so res izraz naše volje, toda ne poznam pravilnika o delovnih razmerjih, ki bi dovoljeval pol leta dopusta. Ne poznam pa tudi človeka, ki bi se tega branil. Sicer pa je glavno, da je zmagal bog forme, druge kriterije pa itak težko priznavamo.

Še dobro, da zdrava presoja kljub vsemu prevladuje in da marsikdo tudi konkretno ravna z družbenimi sredstvi kot dober gospodar.

J. M.

Dosti je bilo govora o povečanju prispevnih stopenj. Res je, da smo bili o tem seznanjeni šele po objavi v Uradnem listu SRS, čeprav se naši delegati aktivno vključujejo v razprave, še zlasti, če gre za tako pomembno vprašanje, kot so prispevne stopnje. Povečanje je posledica posebnega republiškega davka iz OD za zagotavljanje sredstev republiških blagovnih rezerv v višini 0,40 % in pa večjega prispevka za pokojninsko-invalidsko zavarovanje za 1,95 %. Tako so bili neto osebni dohodki v primerjavi z decembrom manjši za 2,35 %, kar predstavlja še poldnevni zaslužek.

Odbor udeležencev dogovora je med drugim sprejel stališče, naj ne bi organizacije združenega dela povečevale bruto osebnih dohodkov na račun višjih stopenj prispevkov iz osebnih dohodkov, saj sprejeta resolucija o politiki družbenoekonomskega razvoja SRS v letu 1983 govori o povečanju osebnih dohodkov le na osnovi doseženih in izkazanih boljših rezultatov dela in poslovanja. Tudi DO Veriga je bila izbrana kot vzorec za zasledovanje gibanja bruto in neto osebnih dohodkov. Vendar so podatki pokazali, da so neto OD na delavca manjši kljub nekoliko povečanem bruto OD. Ravnali smo torej skladno z resolucijo.

Napovedi za obdobje po 1. aprilu so nekoliko obetavnejše, saj SIS izkazuje presežke in bodo te morali vrniti gospodarstvu in obliki nižjih prispevnih stopenj. Ocenjujejo, da bo to znašalo okrog 1,5 odst. Ker pa bo v občini Radovljica verjetno sprejet 0,6-odstotni prispevek za pospeševanje kmetijstva, bomo še vedno plačevali 1,45 odstotka več prispevkov kot v decembru.

Glede samega izvajanja Dogovora predvidevamo večje težave. Že sama rast dohodka v letošnjem letu ni najbolj obe-

ta. Če pogledamo realizirano prodajo v januarju in februarju, vidimo precejšnje zaostajanje za planom. Prisotna pa je stalna rast stroškov, tako energije, osnovnih surovin, pomožnega materiala, prevozov in vsega ostalega. Na drugi strani za prvo polletje ne pričakujemo odobritve za povečanje cen naših izdelkov na domačem trgu. Izvoz nam sicer zaradi devalvacije dinarja prinaša več, vendar v primeru vezanih poslov ni učinka, saj za uvoz materiala prav tako dajemo večjo dinarsko protivrednost. So pa prisotna še druga določila dogovora, ki jih bo težko izvesti. To so povečanje fizične produktivnosti dela, gospodarnosti, donosnosti in povečanje deleža konvertibilnega priliva. Letošnji dogovor ne omogoča rasti osebnih dohodkov že na osnovi rasti dohodka, pač pa mora biti dokazano, da je rast dohodka posledica naštetih kriterijev. S tem naj bi bilo onemogočeno povečanje osebnih dohodkov le na osnovi rasti cen. Ocenjujemo, da bo pri produktivnosti dela sicer dosežen določen napredek, medtem ko nam gospodarnost in donosnost ne bosta prinesla dodatnih točk. Tudi izvoz v letošnjih prvih mesecih zaostaja za planom, saj je bil dosežen le v višini 431.144 \$ v dveh mesecih namesto 1.050.000 dolarjev. Če nam rezultati v marcu ne bodo izboljšali stanja, bomo morali osebne dohodke še zniževati.

Seveda se ob vsem tem vprašamo, do kam bo to šlo?

Sindikati sicer omenjajo, da bo prišlo do sprememb dogovora v primeru, ko bo ogrožen življenjski standard delavcev. Verjetno do tega trenutka ni daleč, kar so dokazale številne pripombe na zborih delavcev, ko smo obravnavali zaključni račun 1982, pa je bila prisotna tudi tekoča problematika.

Marjana Kozamernik

Jeseniška nova jeklarna in predelovalnici

Že nekaj časa slišimo in bemo razne novice v zvezi z gradnjo nove jeklarne v Železarni Jesenice. Ker smo tudi mi redni odjemalci in porabniki jeseniškega jekla, je prav, da nekoliko natančneje pregledamo, kaj pomeni ta novogradnja za predelovalce

Železarna obstaja na sedanem teritoriju že od leta 1869; prvo Siemens-Martinovo peč pa so zgradili 1890. leta. Peči so se nato rekonstruirale, dograjevale in obnavljale tako, da ima Jeklarna danes šest martinovk z letno kapaciteto 320.000 ton jekla. Poleg teh peči v martinarni pa so še tri peči v elektro-jeklarni z letno kapaciteto 180.000 ton jekla. Peči so že stare, saj sta elektroobložni peči, ki sta najmlajši, v pogonu že četrto stoletja.

Peči v martinarni pa so tehnično in tehnološko že tako zastarele, da zaradi dotrajanosti že obstaja nevarnost za obratovanje. Iz tega sledi, da bo čez nekaj let treba proizvodnjo na martinovkah ustaviti.

Z novo investicijo bi se jeklarna močno spremenila. Z ustanovitvijo martinovk bo na tem mestu naprej obratovala sedanja elektro-jeklarna kot jeklarna 1 z obstoječimi elektroobložnimi pečmi (60 ton, 70 ton in 9 ton vložka), ki pa bodo z dopolnitvami dajale letno 200 tisoč ton jekla.

Nova jeklarna, jeklarna 2 na Beli pa naj bi imela dve elektroobložni peči s po 85 ton vložka kot nadomestilo za zastarele martinovke z letno proizvodnjo 210.000 ton v prvi fazi in 350.000 ton v drugi fazi.

Proizvodnja v novi jeklarni na Beli je namenjena za nadaljnjo predelavo v ploščate profile, to je v debelo pločevino in trakove. Težišče proizvodnje je torej na elektropločevinah — dinamo in Elmagu ter nerjavnem jeklu oz. plemenitih ogljikovih in nizkokolegiranih jeklih v širokem kvalitetnem asortimentu.

Povedati moram, da bo odpadla proizvodnja nepomirjenega jekla za globoki vlek.

Poudarek bo le na proizvodnji pomirjenega jekla z Al, oziroma vakuumiranega za enkratno emajliranje; seveda pomeni povečanje nerjavnega in silicijevega dinamo jekla zmanjševanje vseh vrst jekel predvsem pa navadnih v obliki hladno valjanih trakov.

Taka ugotovitev je verjetno za slovensko predelovalno industrijo in tudi za nas neprijetna in tudi nesprejemljiva. Sicer je to bolj navidezno, ker so kapacitete ostalih železarn za te vrste jekel tako predimenzionirane, da moramo računati za preskrbo iz le-teh. V našem slučaju pa se potrebe za navedena jekla manjšajo.

Za nas ostane torej aktualna stara elektro-jeklarna. Pretežna količina jekla se ulije po klasičnem postopku v ingote in brame. V tehnologijo pa je vključena tudi tehnologija vlijanja jekla po kontinuiranem postopku v gredice kot vložek za nadaljnje valjanje v profi-

le in žico. To pomeni, da bodo v stari jeklarni še naprej izdelovali naše mikrolegirano jeklo, ki se na konti progi zelo dobro ulivajo in imajo dober izplen. Kvaliteta jekla pa se bo izboljšala, ker se v tehnologijo vlijanja vključuje tudi postopek vakuumiranja jekla v ponovci. Elektro peč je dejansko osnovni agregat za taljenje jekla. Po novem pa se vsa tehnologija rafinacije, oziroma finalizacije jekla prenese v ponovco; torej izven peči. S tem se spremeni tudi čas izdelave jekla.

Ponovčna metalurgija, kakor ta del tehnologije imenujemo, bo obsegala naslednje možnosti obdelave tekočega jekla:

- vakuumiranje z oksidacijo;
- razžvepljanje jekla;
- uravnavanje temperature;
- dodajanje legiranih elementov;
- upihavanje dezoskidantov.

Vse te možnosti pa nam zagotavljajo kvaliteto jekel, ki imajo res vse potrebne lastnosti za nadaljnjo predelavo.

Čistoča jekla je običajno boljše. Vključki, količine plinov in ožje analize meje omogočajo upogibanje v hladnem do dimenzij Ø 26 mm. Prekaljivost, homogenost, drobno zrno in ozke analize tolerance so rezultat novega postopka.

S polno zasedbo obeh jeklarn bi bile končno polno izkoriščene kapacitete valjanja; novi postopki nimajo tako potratnih potreb po energiji, da o varstvu okolja sploh ne govorimo.

Imajo pa valjarne pomanjkljivost v tem, da so proge že stare, nesodobne in so grajene za navadna jekla. To pomeni, da čiščenje cagljav še ni zagotovljeno, ohlajanje po valjanju je prehitro, kar pomeni žico z zelo različnimi mehanskimi lastnostmi.

Investicija rešuje pločevino ne pa žice. Res je, da bo žice več in bodo osnovne lastnosti boljše; še vedno pa ostane pomanjkanje žarilnih kapacitet tako za valjane kot tudi za vlečene žice.

Ker je investicija zelo velika, saj znaša po celotnem planu okoli 1600 starih milijard, ne računamo kaj kmalu na obnovo valjanja in na finalizacijo žic v železarni. To pa pomeni, da moramo poskrbeti za ustrezne peči in agregate doma, da bomo lahko predelovali valjano žico in jo sami pripravili do ustreznega stanja.

Čeprav so bili elaborati že gotovi in potrjeni na vsemogočih forumih, izgleda, da sama gradnja še ni zanesljiva. Zaradi splošnega pomanjkanja sredstev je bilo že potrebno zmanjšati število peči iz dveh na eno, kar pomeni polovico manj jekla in precejšnje osiromašenje projekta. Postavitev peči v staro martinarno kot zamenjavo za dotrajane martinovke ne pride v poštev, ker se prostorsko vsa novogradnja ne ujema.

Iz celotnega projekta in iz stanja agregatov v slovenskih železarnah lahko povzamemo, da je treba pospešiti premaknitev proizvodov v bolj kvalitetna področja, kjer trošimo mikrolegirana in legirana jekla. Kar bo še navadnih jekel je možna dobava le iz Zenice ali pa iz vzhodne Evrope.

F. Legat

Letna konferenca sindikata v Verigi

V mesecu januarju in februarju so bili izvršeni letni članski sestanki osnovnih organizacij sindikata v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Vsi ti sestanki so potekali izven delovne organizacije v različnih gostinskih lokalih, kjer se je bilo možno poleg običajnih sindikalnih zadev tudi poveselili in sprostiti. Kljub enostavnim in nezahtevnim dnevnim redom, pa udeležba v mnogih primerih ni bila zadovoljiva. Premalo smo posvetili pozornosti tudi izvrševanju programov dela, kjer so zapisane naloge za naše akcije.

Konec aprila bo letna konferenca vseh osnovnih organizacij sindikata v Verigi. Poskušali se bomo pomeniti o izvajanju zastavljenega programa dela, vsebinska točka pa bo razgovor in postavljene naloge pri ustvarjanju ustreznih pogojev dela.

Iz našega dosedanjega programa dela in nalog, ki jih je opredelil občinski svet ZS Radvljica, bomo v letošnjem letu dali poudarek poleg ustreznim delovnim pogojem še svobodni menjavi dela, delitvi OD in socialni politiki.

Z vodstvom občinskega sindikalnega sveta je bilo dogovorjeno, da bi akcijo okrog ustreznih pogojev dela izpeljali po naslednjem redu:

— člani konference OOZS, poverjeniki za varstvo pri delu in SVD bodo v vsakem tozdu zapisali vse problematične točke;

— na skupnem sestanku bomo to po potrebi še dopolnili;

— vse zbrane ugotovitve bodo pregledali vodje tozdov in SVD ter predlagali vrstni red in nosilce reševanja posameznih problemov;

— o vsem tem bomo dve besedi rekli še na letni konferenci, nato pa je naloga IO sindikata, da spremlja izvrševanje.

Časa za vse to imamo do konca aprila. To je sicer malo, vendar te probleme poznamo in nam ne smejo biti ovira. Pozivam pa vse člane kolektiva, da svojim tovarišem pomagajo pri tem delu in jih spodbujajo.

Delo izvršnega odbora sindikata ni odvisno samo od članov, temveč od vseh članov kolektiva. Članom izvršnega odbora je treba pomagati, jih spodbujati in od njih tudi zahtevati.

OBVESTILO

Prijave za letovanje v počitniškem domu in kamp prikolicah bomo zbirali od 9. 4. do 13. 4. 1983.

Prvi termin prijavljanja je sobota, 9. 4. 1983 in ponedeljek, 11. 4. 1983. Ta dva dneva se lahko prijavljajo le tisti člani kolektiva, ki se v sezoni 1982 niso vpisovali v prvem terminu (dne 18. in 19. 4. 1982) in tisti, ki niso prvi termin neopravičeno koristili. O tem bo sestavljen ustrezen seznam. Pogoj je še, da so v Verigi zaposleni najmanj eno leto.

V prvem terminu se lahko prijavljajo tudi invalidi DO, katerim zdravnik delovne or-

ganizacije izda potrdilo, da je bivanje na morju zanje neobhodno potrebno.

Drugi termin prijavljanja je torek, 12. 4. 1983 in sredo, 13. 4. 1983. Ta dva dneva se lahko prijavljajo vsi ostali člani kolektiva.

Prijave bomo zbirali navedene dneve od 5. do 13. ure v pisarni referenta za splošne zadeve.

Cenik bivanja v počitniškem domu in kamp prikolicah, kapacitete počitniških zmogljivosti ter preostali kriteriji vpisa bodo pravočasno objavljeni v Informatorju.

Stane Logar

V predlogu programa dela so opredeljene naloge:

- uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije;
- uveljavljanje sistema družbenega planiranja;
- uveljavljanje sistema delitve po delu;
- družbenoekonomski odnosi in delegatsko odločanje;
- socialna politika;
- kadrovska politika in kadrovska krepitev OOZS;
- dejavnost na kulturnem in športnem področju.

Vse te naloge so napisane v naših dosedanjih programih. Za preteklo leto lahko ugotov-

Vendar moram še enkrat poudariti, da je uspešna aktivnost konference OOZS v Verigi odvisna od delovanja osnovnih organizacij v tozdih in DSSS in od sodelovanja vseh članov sindikata.

Ker je v naši delovni organizaciji sindikat močno prisoten pri kulturnih in športnih aktivnostih (v športni aktivnosti je prvi v občini) in ker se v zadnjem času pojavlja nekaj pripomb na sestav programa obeh komisij, bomo predstavili še oba programa komisij:

Predlog programa komisije za kulturo in izobraževanje:

	planirana sredstva din
1. Proslava dneva žena za 8. marec	15.000
2. Proslava 29. novembra	7.000
3. Srečanje pevskih zborov SZ — Jesenice	5.000
4. Srečanje godb na pihala SZ — Ravne	15.000
5. Srečanje folklornih skupin SZ — Štore	10.000
6. Srečanje slikarjev SZ — Kropa	3.000
7. Nastopi kulturnih skupin v različnih KS (2 nastopa gledališča)	20.000
8. Ogledi prireditvev (opera, gledališče, koncert)	20.000
9. Izmenjava pevskega zbora	10.000
10. Dotacija KPD Veriga (pevski zbor, folklor)	60.000
SKUPAJ:	165.000

Predlog programa komisije za športno rekreacijo:

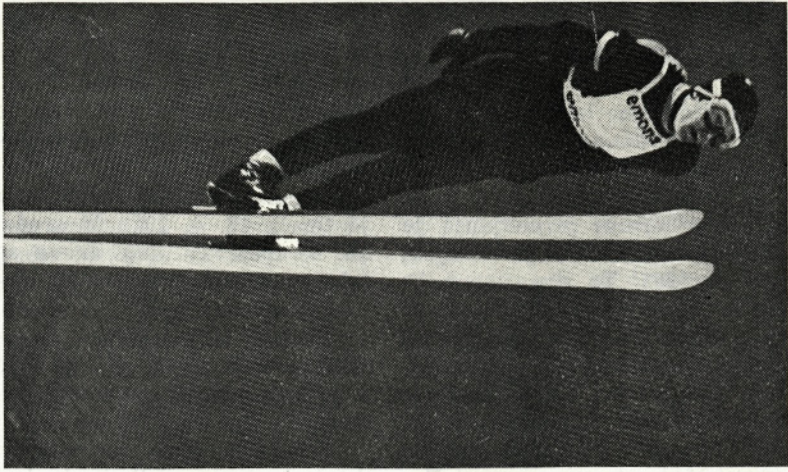
	planirana sredstva din
1. Rekreacijska telovadba in treningi v raznih športnih disciplinah	30.000
2. Rekreacijsko drsanje	20.000
3. Rekreacijsko kegljanje — najemnina kegljišča	23.000
4. Udeležba na občinskih sindikalnih prvenstvih in TRIM akcijah (9 disciplin)	35.000
5. Tekaški maratoni	10.000
6. Tekmovanje v šahu	3.000
7. Organizacija prvenstev Verige v veleslalomu, balinanju, smučarskih tekih, kegljanju, plavanju	50.000
8. Udeležba na prvenstvu SZ (zimski in letni del — 9 športnih panog)	16.000
9. Udeležba na planinskih pohodih SZ (4 pohodi)	32.000
10. Mali nogomet — občinska nogometna liga	5.000
11. Nabava športnih rekvizitov, dresov, brošur in razno	16.000
SKUPAJ:	240.000

vimo, da jih nismo reševali sistematično in kontinuirano, temveč sprotno, ko so postale aktualne.

Zato mora biti naš pristop k izvrševanju programa dela drugačen in odločnejši.

Upam in računam, da se boste v razpravi pred letno konferenco v čim večjem številu vključili, saj v nasprotnem primeru od sindikalnih organizacij pričakujemo še manj.

B. T.

Dušan Justin: Bivši skakalec v kotu arhiva

Dušan Justin je bil pred osmimi leti eden naših najobetavnějšíh smučarskih skakalcev. Težavno delo na kmetiji in šolanje je podredil vsakdanjemu treningu, ker je želel postati dober skakalec in reprezentant. Bil je na najboljši poti, a težak in nesrečen padec na stari Bloudkovi velikanki 22. marca 1976 mu je preprečil nadaljnjo športno pot.

Dušan, kakšni so bili tvoji prvi skakalni začetki?

»Smučanje me je že v rani mladosti zelo veselilo, skakati pa sem začel s sedmimi leti. Moj prvi trener v SK Jesenice je bil Franc Legat. V pionirski konkurenci sem dosegel solidne rezultate, kar je bilo zame dodatna spodbuda, da sem trše treniral in rezultati so kmalu prišli sami po sebi.«

Višek svoje tekmovalne kariere je Dušan dosegel v letih 1973—1976, ko je postal večkratni republiški prvak, leta 1975 pa je bil v konkurenci starejših mladincev celo najboljši v državi. Na švicarski turneji 1976 je v močni mednarodni konkurenci s svojo bor-

benostjo in športno moralo dosegel svoj največji uspeh: sedmo mesto v skupni uvrstitvi. Na evropskem prvenstvu na Finskem je kot naš najboljši mladinec osvojil osmo mesto. Na tekmah za pokal Kongsberg je bil drugi.

Konec marca 1976 ga je čakal odhod v JLA. Nastop na vsakoletnem memorialu Janeza Polde na stari Bloudkovi velikanki, ni bil le njegov zadnji nastop pred odhodom v JLA, ampak tudi v življenju.

Kaj se je dogajalo s teboj tega usodnega dne?

»Vremenske razmere so bile zelo slabe, vendar so prireditelji vseeno poskušali izvesti tekmovanje. Pihal je močan veter, a so mi vseeno dovolili skočiti. V zraku mi je veter odtrgal smučko, zato sem popolnoma izgubil ravnotežje. Doskočil sem na glavo pri 76 metrih in se potem brez zavesti valil po doskočišču.«

Zatem je bilo tekmovanje prekinjeno, po prekinitvi pa odpovedano zaradi močnega vetra. Dušana so nezavestnega prepeljali v ljubljanski klinični

center. Življenje mu je precej časa viselo na nitki in šele čez pet tednov se je prebudil iz popolne nezavesti. Po skoraj dvo-mesečnem zdravljenju v kliničnem centru, je bil premeščen v psihiatrično bolnišnico v Begunje.

»Imel sem hud pretres možganov, zaradi katerega še danes čutim posledice. Postal sem invalid in bil oproščen vojaškega roka. Po letu okrevanja sem želel nadaljevati svojo športno pot, vendar mi zdravniki tega niso dovolili.«

Potem si se zaposlil v Verigi. Kako je bilo s tem?

»Izučil sem se za strugarja, vendar so me po poškodbi premestili na manj vredno delo arhivarja, ki ga opravljam že nekaj let. Moram poudariti, da že dalj časa želim oditi na kako boljše delovno mesto, vendar nadrejeni (tudi moji nekdanji trenerji) nimajo poslušnosti za moje želje.«

V našem skakalnem športu danes o tebi ni slišati ničesar več. Po poškodbi so te vsi pozabili, kot da se nikoli ne bi ukvarjal s skakanjem. Kaj meniš o tem?

»Da, res je. Danes se me nihče več ne spomni kot nekdanjega reprezentanta. Mislim, da bi bilo prav, da bi me Planiški komite povabil vsaj kot častnega gosta na vsakoletni Poldov memorial, katerega žrtev sem bil. S častnim zastopanjem jugoslovanskih barv pred usodnim padcem, sem si verjetno to zaslužil.«

Kakšno je tvoje mnenje o našem skakalnem športu danes?

»Mislim, da je v našem skakalnem športu še veliko ljudi, ki se udeležujejo kot funkcionarji in trenerji na samih banketih, ko pa je treba prijeto za delo, se enostavno porazgubijo. Dokler se razmere ne bodo spremenile, v našem skakalnem športu ne bo dobrih rezultatov.«

Janez Palovšnik

Prvi posvet kulturnih poverjenikov OOZS občine Radovljica

Tokrat je bilo prvič, da je v desetih letih, odkar je OSZS Radovljica organizator kulturnih akcij, tak posvet sploh organiziran. Posveta se je udeležilo od 128 vabljenih 18 organizatorjev kulturnega življenja oz. bolje rečeno razpečevalcev vstopnic za kulturno akcijo ZS Radovljica v OOZS. Kljub skromni udeležbi je posvet stekel po planiranem programu.

Po uvodni besedi, prikazu pomena kulturne akcije ZS Radovljica, ki jo je podal sekretar OS ZS Radovljica, je besedo prevzel Jože Hozjan, predsednik kulturne komisije pri OS ZS. Podal je kratek pregled dela komisije in izvajanje programa v letu 1982, iz katerega je bilo razvidno, da je bilo od 31 planiranih dramskih predstav izvedenih 23 v domačih društvih, 12 v poklicnih oz. polpoklicnih. Od planiranih 14 koncertov je bilo izvedenih devet, ki jih je poslušalo 1250 občanov. Folklornih nastopov je bilo pet, obiskovalcev pa 935.

Likovne razstave: planiranih pet izvedenih pet, izvedenih sedem — vse v domači izvedbi. Obiskovalcev likovnih razstav 2700, kino predstav 2705. Tako je bilo od planiranih 56 predstav izvedenih 70 ob ca. 14.000 obiskovalcih, oz. gledalcih.

sov iz sosedne republike. Poleg tega bomo preko leta v kulturno akcijo v sodelovanju ZKO vključili še dvajset predstav domačih amaterskih društev oz. sekcij. Prvič pa smo organizirali v okviru te akcije ogled predstave v Ljubljani, na katero je bil odziv presenetljivo velik. V Ljubljani so planirane tri gledališke predstave, ki jih bo financiral OS ZS Radovljica. Kulturno akcijo sindikata financirajo kulturna skupnost, OS ZS Radovljica, ostali del pa sofinancirajo podpisniki družbenega dogovora. Nadalje je tajnik ZKO tov. Smolej predstavil ZKO Radovljica, ki združuje dvaindvajset kulturnih društev oz. samostojnih kulturnih skupin ter jih sestavlja sedemdeset sekcij s področja vokalne in instrumentalne glasbe, gledališke folklorne in likovne dejavnosti.

Bistveni del posveta je bil posvečen vlogi in nalogi sindikata na področju kulture po 10. kongresu ZS Slovenije: organizacija in vloga kulturnih animatorjev v OZD in metode dela, oblike obveščanja in informiranja o kulturnih dogodkih itd. O teh področjih je predaval strokovni delavec za področje kulture in izobraževanja ZS tov. Doro Hvalica.

Posvet je bil zanimiv in potreben, škoda je le, da obisk

Navzoče je seznanil s predvidenimi predstavami v okviru kulturne akcije sindikata v letu 1983. V planu je 15 gledaliških predstav, šest glasbenih in pevskih koncertov, dve folklorni prireditvi, pet fotografskih in likovnih razstav. Od petnajstih gledaliških predstav bodo štiri izvedene v poklicni in pet v polpoklicni izvedbi, ostalo pa v domači izvedbi. Od šestih glasbenih in pevskih koncertov bo en nastop izvajal v Sloveniji priznani zbor, ostale pa bodo izvedli domači amaterski zbori. V program bomo vključili eno kulturno prireditev za delavce iz drugih republik in povabili priznani ansambel pesmi in ple-

ni bil boljši. Delno smo temu krivi organizatorji posveta, saj smo ga organizirali v petek 25. 2. ob 15. uri, delno pa predsedniki IO, ki bi udeležbo morali zagotoviti. Vsekakor pa je ta posvet dokazal potrebo, da se posveti nadaljujejo jeseni, organizirajo naj se na začetku tedna ali vsaj v sredini, pričeli pa naj bi se kmalu po 12 uri.

Obveščanje je potrebno izboljšati ter kulturne poverjenike oz. animatorje kulture naročiti na tednih Delavska enotnost ter jim posredovati vso ustrezno literaturo s tega področja.

Jože Hozjan

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Tomaža Habjana, se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz Orodjarne za izrečena sozljiva in podarjena venec. Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Sin Vinko Habjan z družino

F. Legat

Vtisi s predolimpijskega Igmana

Bliža se leto 1984 in z njim tudi naša prva olimpijska prirediteljev. Kot je verjetno vsem znano bo zimska olimpiada 1984 v Sarajevu.

Če smo nekoliko bolj natančni, so v Sarajevu samo stanovanja, se pravi olimpijsko naselje in dvorana za drsalce ter hokejiste. Vsi ostali tekmovalni objekti so locirani precej izven mesta. Jahorina, Trebevič, Igman in Bjelašnica so do 40 kilometrov oddaljeni od mesta.

Športni objekti so v glavnem gotovi, tako da so bili že sposobni za test.

V času od 6. do 13. februarja je bilo tako predolimpijsko testiranje tudi na skakalnicah na Igmanu. V enem tednu smo imeli tri mednarodne tekme, in sicer za kombinatore in za solo skakalce na obeh skakalnicah.

Objekt sam na sebi je zelo lep, sodobno grajen in ima potrebne konture modernih skakalnic. Obe skakalnici imata skupen iztek. Nalet je opremljen s posebno hladilno napravo, ki skrbi za nizke tempera-

ture, če je vreme pretoplo. Da je ta modernizacija potrebna, smo ugotovili lahko med tekmovanjem. V sedmih dneh smo morali urediti in pripraviti skakalnice sedemkrat. Vsak dan je deževalo, padal je sneg, sijalo sonce, pihal veter in poleg tega je še grmel in se bliskalo kot poleti v največji vročini. Prav zaradi teh muhastih vremenskih razmer smo premikali dneve tekmovanja in na koncu tekmovali pri hitrosti vetra 8 m/sek, kar je mnogo preko normalnih meja.

Sneg je take narave kot recimo pri nas v mesecu aprilu. Kadar je padal med tekmovanjem dež, so bili pogoji še kar dobri. Če pa se je dež spremenil v sneg, pa je bila hitrost na mostu takoj zmanjšana od 90 km/h na 70 km/h. Skoki so bili zato nemogoči in je bilo treba sneg iz naletne smučine čistiti z metlo. Samo zadnji dan je sijalo sonce nekaj ur, tako da smo lahko videli okolico z Bjelašnico.

Splošna ugotovitev je bila, da so objekti lepi in sodobni,

vendar nekoliko preveč oddaljeni. Vreme pa je dokaj muhasto. Tudi domačini so potrdili, da je zima pri njih zelo spremenljiva in nestabilna. Kljub temu bo tekmovanje 1984. leta z manjšimi datumskimi spremembami verjetno uspelo; nima pa celotna investicija prave vrednosti za turizem. Bjelašnica ima podoben položaj kot naš Nanos s Postojno.

Na tem mestu se mešata vpliv morja in kontinentalno podnebje, kar ima za posledico nenehno vrenje in pihanje s padavinami. Vreme se na Malem Polju menja skoraj vsako uro.

Prirediteljev tekmovanja v običajni zimski sezoni pomeni velike stroške. Urediti je treba 30 km ceste, skakalnice in preskrbeti vse potrebne službe. Domače službe so bile sicer na terenu, vendar brez športnih delavcev iz Slovenije olimpijsko tekmovanje pa tudi še kakšna tekma v kasnejših letih ne bo solidno izpeljana.

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

Verigarna: Janežič Ivan

Prišli iz JLA:

Vzdrževanje: Ambrožič Bogdan
Orodjarna: Šmit Bojan
TIO: Hikel Niko, Babič Perica

Prenehali z delom:

Kovačnica: Beguš Franc
Tehnični sektor: Klinar Marija

Odšli v JLA:

SKK: Pogačar Roman
TIO: Golob Iztok

Poročili so se:

Korošec Marjan iz Tehničnega sektorja
Zorman Branko iz Tehničnega sektorja
Ambrožič Valerija iz TIO
Simič Jovan iz Sidrnih verig
Jakovljevič Marko iz Vijakarne

Rodili so se:

Kolman Pavlu iz Orodjarne — sin Uroš
Ješe Dimitriju iz Tehničnega sektorja — sin Jaka
Romih Darji iz Komerčialnega sektorja — sin Klemen

Kadrovska služba

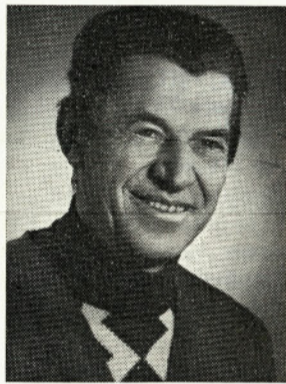
Ob upokojitvi

V mesecu marcu je bil upokojen Resman Stanko, skladiščnik orodja iz Sidrnih verig.

Rodil se je 6. 4. 1927 v Begunjah. Vojna vihra ga je ujele kot štirinajstletnega fantiča. Zato možnosti za učenje poklica ni bilo. Ob sedemnajstem rojstnem dnevu je odšel v partizane. Takoj po vojni je ostal na služenju vojaškega roka. Leta 1947 se je vrnil iz vojske s činom vodnika.

V Verigi se je zaposlil 22. 4. 1947 in ji ostal zvest vse do upokojitve. Prišel je z varjenjem verig na kaliber varilnem stroju, nadaljeval na prvem Henan varilnem stroju in bil prvi delavec na varilnem stroju KSA 23 (MRPI), se z njim preselil v tedanji OTV in nadaljeval delo na dveh strojih KSA 23. Vseskozi je njegovo delo potekalo v treh izmenah. Tako so »nočne« in leta naredila svoje, zato je bil leta 1979 premeščen na dela skladiščnika orodja, kjer je dočkal upokojitev.

V svojem dolgoletnem službovanju je bil aktiven tudi v samoupravnih organih in DPO.

Bil je član upravnega odbora, večkrat delegat v DS, predsednik disciplinske komisije, predsednik delavske kontrole ter blagajnik aktiva Zveze borcev v Verigi. Za svoje aktivno delo je prejel več priznanj, med katerimi najbolj izstopa medalja zasluga za narod.

Seveda pa se njegova aktivnost ni končala v tovarni, saj je v Begunjah tudi član prostovoljnega gasilskega društva.

Za vse, kar je prispeval k delu delovne organizacije, tozda in za njegovo družbenopolitično delo pri razvoju naše samoupravne družbe, se mu zahvaljujemo in mu želimo še mnogo srečnih in zdravih let z željo, da nas še večkrat obiše.

Sodelavci

Zahvale

Ob mojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Kovačnice za pozornost in darilo. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Franc Beguš

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem OOZS Sidrnih verig za darilo, posebna zahvala pa velja sodelavcem za darilo, s katerim ste me prijetno presenetili.

Stanko Resman

Zahvaljujemo se vsem sodelavcem iz Sidrnih verig za dragocena darila in čestitke ob našem jubileju.

Janez Vidic, Leopold Arko in Ivan Horvat

TEKAŠKO TEKMOVANJE NA RODINAH — MEMORIAL IRENE NOVAK

V petek, 25. februarja popoldne, smo se pionirji, mladinci in starejši rekreativci pomerili v teku na smučeh. Tekmovanje je organizirala šolska skupnost učencev, osnovne šole Gorenjskega odreda v spomin na našo učenko, obetavno mlado športnico, Ireno Novak, ki je tragično umrla v prometni nesreči pred nekaj več kot letom dni.

Tekmovanje je bilo res množično, saj se je prijavilo stoštrideset tekmovalcev, predvsem iz naše krajevne skupnosti, nekaj jih je bilo izven kraja in so tekmovali izven konkurence. Tekmovalci so se že uro pred startom začeli zbirati v hraški gmajni pod Rodinami. Vsi so se nestrpnost pripravljali, mazali smuči in si ogledovali progo.

Pol štirih — prvi tekmovalci, najmlajši tekači — so se pognali s startnega mesta. Vsi so s polno dobre volje in zagrizenosti hiteli, da bi čimprej premagali progo, dolgo nekaj nad 3 km.

Tekli so hitro, saj so prišli na cilj po nekaj več kot dvanajstih minutah. Za mlajšimi pionirji pa so tekli že starejši pionirji. Te je bilo še bolj zanimivo opazovati, saj so bili mnogo hitrejši in spretnejši v tej športni panogi. Najboljši so progo pretekli v približno osmih minutah. Za njimi so startali mladinci in starejši rekreativci vse do petinštridesetega leta, najstarejši tekač je bil 62-letni Ivan Dolenc iz Rodin. Vsi so se po svojih močeh — sposobnostih trudili za čimboljšo uvrstitev. Najbolj nestrpnost čakali razglasitev in podelitev medalj. Tovariš Tone Novak, Irenin oče, tovariš Marjan Jemec, ravnatelj šole, in tovariš Tone Dežman so podelili dvanajst kompletov medalj najboljšim v vseh kategorijah.

Pri mlajših pionirjih je bil prvi Ludvik Košelnik, drugi Tomaž Globelnik, tretji pa Matej Justin. Pionirke: prva je bila Nataša Ravnik, druga Damjana Bergelj, tretja Mojca Marolt. Starejši pionirji: prvi je bil Toni Novak, drugi Vid Preželj, tretji Marko Lamberger. In še starejše pionirke: prva Nuša Kranjc, druga Tatjana Globelnik, tretja Mateja Erman.

Vsi učenci smo bili veseli, da je prav Irenin brat Toni osvojil pokal najhitrejšega pionirja v trajno last, srečna pa sem bila tudi sama, saj sem med pionirkami najhitreje pretekla progo in prejela pokal za najhitrejšo pionirko.

Trije učenci so potem nesli na Irenin grob spominski venček in prižgali sveče.

S tem je bilo tekmovanje zaključeno. Poslovili smo se z željo, da se prihodnje leto spet srečamo; tekaško tekmovanje »za memorial Irene Novak« bomo pripravili še dve leti, kolikor bi Irena obiskovala našo šolo.

Nuša Krajnc, 7. a
OŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

Smučarski tek

Smučarski tek spada med najlepše in tudi med najbolj zdrave zimske športe. Prav zato tudi iz dneva v dan raste število privrženecv tega športa. Letošnja zima nas je zaradi svoje skromnosti nekoliko prikrajšala za te užitke in tistih nekaj dni, ko so bile snežne razmere ugodne, je bilo premalo za zadovoljivo vadbo. No, najbolj zagrizeni tekači so tudi teh nekaj dni dobro izkoristili in se kar dobro pripravili za rekreacijska tekmovanja, ki jih ni bilo malo. Poleg vseh maratonov, ki so se jih udeležili, je za nas najbolj pomembno občinsko sindikalno prvenstvo, ki so ga organizirali športni delavci Partizana iz Gorij.

V prekrasem sončnem, a hladnem jutru, se je 26. februarja na startu zbralo kar 272 smučarjev-tekačev in tudi nekaj gledalcev in prepričan sem, da nikomur ni bilo žal za izgubljeno sobotno dopoldne, ki je bilo v resnici le pridobljeno. Med vsemi temi udeleženci je bilo tudi 43 Verigarjev, ki so se odlično odrezali in ekipno tudi zmagali. Med vsemi nastopajočimi je bilo 53 žensk, na žalost pa iz Verige le štiri, kar je zelo skromno število.

REZULTATI:

Ženske do 27 let:

1. Tonejc Zdenka, Žito Lesce
2. Kovačič Irena, Vezenine Bled
3. Žvan Andreja, Grad. podj. Bohinj

Ženske 28 do 35 let:

1. Cerkovnik Ivana, Filbo
2. Čop Slava, SO Radovljica
3. Zupan Sonja, Sukno Zapuže
4. Cvetko Marinka, Veriga Lesce

Ženske nad 35 let:

1. Ristič Albina, LIP Bled
2. Praprotnik Anica, LIP Bled

3. Vavpotič Olga, Elan Begunje
8. Pogačnik Jana, Veriga
10. Silič Hilda, Veriga

Moške nad 46 let:

1. Rozman Valentin, Grad. podj. Bohinj
2. Reš Jaka, OŠ Lipnica
3. Repinc Viktor, LIP Bled
7. Brence Jože, Veriga
13. Nežmah Anton, Veriga
17. Pogačnik Matko, Veriga

Moški 36 do 45 let:

1. Kobilica Pavel, GG Bled
2. Pogačnik Zdravko, Iskra Otoče
3. Čop Franc, Veriga
6. Pfajfar Jože, Veriga
8. Kovič Alojz, Veriga
9. Skumavc Frido, Veriga

Moški 28 do 35 let:

1. Malej Janez, Filbo
2. Tajnikar Franc, Veriga
3. Janša Miloš, Veriga
5. Baloh Franc, Veriga

Moški do 27 let:

1. Rodman Roman, Elan
2. Ferjan Franci, Vezenine
3. Fister Anton, Plamen
5. Podgornik Rajko, Veriga
6. Čop Jože, Veriga
8. Skumavc Iztok, Veriga
10. Smolej Tone, Veriga

Kategorizirani tekmovalci:

1. Podlogar Cveto, Veriga
2. Podlogar Dušan, Veriga
5. Kopač Srečo, Veriga
7. Česnik Tomaž, Veriga

Ekipni vrstni red:

1. Veriga 135 točk
2. Elan 69 točk
3. Vezenine 60 točk

K. Resnice

1. Manj nevarno je grešiti, kot pisati o grehu.
2. Zakon proti družbenemu dogovoru je kot pogojnik proti povedniku.
3. Bioritem: rojen, šolan, breposeln, upokojen, zaposlen, mrtev, odlikovan.
4. Homo homini lupus, leni pridnemu Brutus.
5. Javna razprava o delovnem času: poleti začnemo z delom po starem in prenehamo po novem (prehodno obdobje).
6. Kdor ni z nami je proti nam, ali naš je.
7. Mislim, torej sem, govorim, torej bom.
8. Graditelji, če nimate apna, si izpišite naslove univerzitetnih učiteljev.
9. Molk je zlato, če ga imaš molči!
10. 1. maj — praznik dela — ali tudi pri nas?

F. Čop

SZ VERIGA LESCE	DRŽAVA V TIHEM OCEANU	EMANCI- PACIJA	TEK NA KRATKE PROGE	DANSKI OTOK	DOMAČE MOŠKO IME	SUŠNJA V NEK. SULT. PALAČI	PISATELJ TUNE	KRAJ NA DUGEM OTOKU	SESTAVIL M.D.	PRILETNA ŽENSKA	POSODA ZA UMIVANJE	VOĐITELJ PALESTI- NCEV	FR. FILMSKA IGRALKA (Anna)
LASTNOST DOLGEGA NOSA									SLOVEN. GLAZBEN (Lojze)				
FASADA, PROČELJE									TEŽA EMBALAŽE				
SEJTIK									OBER OSEBA IZ PROBANE NEVESTE				
CITROENOV AVTO				NARODNA JED GR. FOTUJOČI PEVEC									
GROZA					IZTOK SUŠTERŠIČ			ZASLON POLITIK AMIN					
ITALIJAN- PLEMIŠKA RODBINA					ORIS, OERT PRVA ŽENSKA					TANTAL			
LADO VEBER			DOBA DESETIH DNI OBIČAJ							DEL STOPALA	ILOVICA	LETOVIŠČE BLIŽU ŠIBROVNIKA	GRŠKI IN RIMSKI STARI VEK
PREBIVALEC KONJE				PROSTOR OB VODOV. DELAV. SARAJEVO									
AFRIŠKO JEZERO					REVIJA ZA ŽENE	MORAL- NEŽ	PEVKA FALK	PRELAZ NA VELEBITU					
FILMSKA ZVEZDNICA					JAPONSKI DENAR			KREZVINA, LAZ SARAJEVO					
TOVARNA V KOČEVJU					GARANTNO PIŠMO LINDIE JANEZ					TITAN			
PROSTOR, KAMOR V VERIGI BDI ZARAJANO									RIBIŠKA MREŽA KISIK				
IGRALKA GARDNER					MOŠKO IME			SOPRANIS- TKA ONDINA					

Izzrebanci križanke iz prejšnje številke:

za prvo nagrado Kunc Matija, za drugo Žbogar Stanka in Bec Anica in za tretjo Štalc Nataša in Sušnik Nada.

Bil sem na Vasa-Löppare

Kar je za povprečnega muslimana Meka, je za poprečnega smučarskega tekača Vasa loppet — tek na smučeh v spomin na 89 km dolg beg švedskega kralja v 16. stoletju. Razlika je le v tem, da je obisk svetega mesta muslimanov obarvan orientalsko lagodno, 89 km dolg tek pa kljub neobremenemu razpoloženju ni lagoden.

Seveda se tistih dvanajst tisoč tekačev, udeležencev Vasa teka loči med seboj v tem, da eni hočejo zmagati, drugi pa le sodelovati. In ker je moja natura bliže Coubertinu, sem pač želel le sodelovati.

Priprave za tek so se pričele že januarja z zbiranjem deviz, prijavi in podobnim administriranjem. Najpomembnejši del teka se je za nas tri začel na brniški poslovalnici

AVIS, kjer smo si sposodili avto za 5000 km dolgo pot. Izposojena stoenka in moj oče sta imela v naši udeležbi približno enako mnenje: »Kaj trapaš na Švedsko, ko imaš vendar dovolj snega doma,« je bil očetov komentar, stoenka pa je v Hamburgu enostavno odpovedala nadaljnje sodelovanje. Zamenjava avtomobila nas je sicer zamudila polovico dneva, toda ker smo presedlali na kapitalistični proizvod, vaje ubogati brez ugovorov, smo se na dejali večje zanesljivosti na poti. Prevozili smo vso Nemčijo, Dansko počez in približno 700 kilometrov Švedske in se znašli v prijetni sauni našega gostitelja Rista — Finca, ki nas je bil pripravljen prenašati 4 dni.

Ob prihodu v Moro, kjer je cilj teka Vasa, so nas pričele žuliti finančne zadrege, kajti

gnili zahod nima nikakršnega usmiljenja do našega dinarja. Ugotovili smo, da je bistveno boljše plačilno sredstvo alkohol, saj se dinar, zamenjam za žganje, najmanj petkratno odebeli, če pa ga pretopiš v špirit, tega pa v krone, pa je dobiček osemkrat. Ta finančna transakcija nas je sicer veljala nekaj ur, toda dala je spodbudo za znaten devizni priliv v naše žepe, s čimer se je povečala tudi naša samozavest pred startom (beri obilni obroki hrane).

V dveh dneh pred samim startom smo imeli dovolj časa, da smo se spoznali s progo in švedskimi cenami. Zadnji dan smo se odpeljali na start, kjer smo prenočili v osnovni šoli. V tem času smo postali pravi kaveljci za Švedsko, saj smo med drugim staknili tudi restavracijo, kjer smo za 50 kron (500 din) lahko jedli kolikor smo hoteli. Zamislite si Gorenjca s takšno bianco menico! Kljub temu, da je za nas to velik denar, pomeni 50 kron na Švedskem le dobra dva sendviča. Mi trije smo zagotovo prizadejali gostilni izgubo tistega dne.

V nedeljo, 6. marca zjutraj smo bili ob 5. uri na startu in pobožno čakali na starterjev znak ob tričetrt na osem. Da smo si s prirojeno vljudnostjo in poudarjanjem naših tekaških kvalitet prabilo drugo startno skupino, kar pomeni imeti za seboj 8000 tekačev, le mimogrede. Po startu smo se veselo za-

Spored kina Radovljica

ZA ČAS OD 31. 3. DO 2. 5. 1983

ATLANTIC CITY
amer. barvni film
31. 3. in 6. 4. ob 21. uri,
3. 4. ob 19. uri

PRIPRAVITE ROBČKE
franc. barvni film
1. in 3. 4. ob 21. uri

ŠTIRJE PRIJATELJI
amer. barvni film
2. in 5. 4. ob 21. uri

STROJI SMRTI
amer. barv. pustolov. film
2. 4. ob 19. uri, 4. 4. ob 21. uri

BOLNIŠNICA GROZE
amer. barvni film
7. in 13. 4. ob 21. uri,
10. 4. ob 19. uri

DEVICE SEDMIH MORIJ
hongkongški barvni film
8. in 12. 4. ob 21. uri

ZADNJI METRO
franc. barvni film
9. 4. ob 19. uri, 10. 4. ob 21. uri

SVET SEKSA
amer. barvni film
9. in 11. 4. ob 21. uri

PETERICA MOČNIH
amer. barvni film
14. in 16. 4. ob 21. uri

OBRAČUN PRI BLAGOVNICI
franc. barvni film
15. in 18. 4. ob 21. uri,
17. 4. ob 19. uri

ZMAJ, MLADI GOSPODAR
hongkongški barvni film
16. 4. ob 19. uri, 17. 4. ob 21. uri

NORA, KI JO JE TREBA
UBITI
franc. barv. krim. film
19. 4. ob 21. uri, 20. 4. ob 21. uri

CRISTIANE F. MI OTROCI
S POSTAJE ZOO
nemški barvni film
21. in 25. 4. ob 21. uri,
24. 4. ob 19. uri

RDEČI amer. barvni film
2. in 26. 4. ob 21. uri

VZPON IN PADEC IDI AMINA
angl. barvni film
23. 4. ob 21. uri, 27. 4. ob 19. uri

LABORATORIJ ZLOČINOV
amer. barvni film
23. 4. ob 19. uri, 24. in 27. 4.
ob 21. uri

KLIENTI MADAM CLOD
amer.-franc. barvni film
28. 4. in 1. 5. ob 21. uri

SEKS V 100 LEKCIJAH
danski barvni film
29. 4. in 3. 5. ob 21. uri,
1. 5. ob 19. uri

LJUBEZEN BREZ KONCA
amer. barvni film
30. 4. in 4. 5. ob 21. uri,
2. 5. ob 19. uri

MLADA ŽENA
ital. barv. zab. film
30. 4. ob 19. uri, 2. 5. ob 21. uri

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Zdenka Arh, Božena Vidic, Dora Tonejc, Marjan Stiperski, Franc Čop in Miloš Janša. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.